

Kurt De Wit

Het tweede nummer van het *Tijdschrift voor Sociologie* biedt u vier boekbesprekingen (over het klimaatdebat, allochtone vrouwen, christelijke kerken en levenskwaliteit) en drie artikels.

In het artikel van Masquillier wordt Erving Goffmans concept van de 'totale institutie' toegepast op de hedendaagse situatie in twee afdelingen van het psychiatrisch ziekenhuis Stuivenberg. Daartoe wordt het concept uitgedrukt in honderd indicatoren die de kenmerken van de totale institutie (scheiding van de buitenwereld, overschrijding van persoonlijke grenzen en dergelijke) operationaliseren. Met de indicatorenlijst als leidraad bij interviews, observaties en analyses van schriftelijke documenten worden een 'open' en een 'gesloten' afdeling van het ziekenhuis onder de loep genomen. Daaruit blijkt dat de totale institutie als analyse-instrument nog steeds bruikbaar en waardevol is en een beschrijving toelaat van zowel de gesloten als de open ziekenhuisafdeling. Tegelijk betekenen ontwikkelingen in de psychiatrie, als de tendens naar meer openheid en het in rekening brengen van de pathologie van de patiënt, dat het concept 'totale institutie' in een hedendaagse context veeleer één eind van een continuüm van open naar gesloten weergeeft.

Tijssen & Dierckx analyseren de samenhang tussen het aandeel allochtonen in een buurt en ethnocentrisme. In het Antwerpse district Deurne is bijna een kwart van de bevolking allochtoon (met een maximum in één buurt van bijna de helft) en scoorde het Vlaams Belang sterk bij de laatste lokale verkiezingen. In de 26 buurten van dit district werd een schriftelijke vragenlijst afgenomen bij een zeventhonderd inwoners, om ethnocentrisme op een laag aggregatieniveau te kunnen onderzoeken (buurten). De resultaten tonen dat het niet de buurten zijn met een groot aandeel allochtonen waar ethnocentrisme veel voorkomt, maar integendeel de relatief 'witte' buurten, zelfs als gecontroleerd wordt voor individuele kenmerken. En bovendien blijkt niet zozeer het absolute aandeel allochtonen van belang, maar de toename van het relatieve aandeel: in buurten waar recent het aandeel allochtonen toenam, komt ethnocentrisme meer voor. Gevoelens van bedreiging zouden dus meer te maken hebben met verandering dan

met de aanwezigheid van allochtonen op zich. Die aanwezigheid op zich leidt eerder tot verdraagzaamheid onder de autochtone bevolking. Voor beleidsmakers een duidelijke waarschuwing om op te letten met welke buurten als ‘probleem’ gedefinieerd worden.

Aan de hand van de European Social Survey analyseren Missinne & Levecque etnische ongelijkheden in depressie. Voor de Europese bevolking wordt vastgesteld wat Amerikaanse en Britse studies al lieten zien, namelijk dat etnische minderheden meer depressieve gevoelens ervaren en dat socio-economische factoren én het ervaren van discriminatie daarbij een belangrijke rol spelen. Depressie is bovendien niet enkel een individueel kenmerk, maar is ook afhankelijk van kenmerken van het land waarin men woont: de (on)gastvrijheid ervan en de economische welvarendheid ervan. Opmerkelijk is dat de ongestvrijheid van een land vooral een effect heeft op het vóórkomen van depressie bij de autochtone bevolking. Andere variabelen waarvan je wél een effect zou verwachten, zoals de proportie immigranten in een land, blijken dan weer geen invloed te hebben op het vóórkomen van depressie in de Europese bevolking.